

Egyszerű, ügyes, praktikus megoldások a hatékony munkavégzéshez

MÉRŐSABLONOK VILÁGA

Mottó: Az élet mindig egy másolat

S. Németh Zoltán

A sablonok legfontosabb szerepe, hogy használatukkal kevesebb időt kelljen ráfordítani egy nagy odafigyelést és pontosságot igénylő munkaműveletre. Az újra meg újra ismétlődő feladatok során ugyanis nem kell a pontosságot megkövetelő méréseket ismételten elvégezni; elég egyszer és jól megcsinálni. A sablonok szép példái az időgazdálkodásnak és a hatékonyságnak; a mérés technika speciális alkalmazásai.

A régi asztalosüzemek „bal” sarkában mindig tároltak ún. falapokat, kereteket, formákat, egyszerűval sablonokat, amelyeket a különböző speciális alakzatok és ívek rajzolására, vágására használtak. Itt tárolták a fűrősablonokat, fogazó jeleket is, vagy azokat az elemeket, amelyeket távtartóként, ütköző sablonként használtak, mint például a

gyalugépnél használatos sablont a prizmalécek vezetésére. Ezek a sablonok sok esetben csak a mester segédei voltak, csak neki jelentettek értéket: ő tudta, hogy mire készült és mire való. Ezért nemegyszer ezek a segédeszközök feldolgozásra kerültek vagy eltűzelték őket.

HOL IS TARTUNK MA A MŰHELYBEN HASZNÁLATOS SABLONOKKAL?

A sablonokkal szemben a legnagyobb elvárás az, hogy mindig azonos műveletet lehessen elvégezni ugyanazon termék vagy alkatrész elkészítésénél, illetve, hogy a használata rövidítse le a ráfordított munkaidőt. A mai korszerűnek nevezett vasalatok és

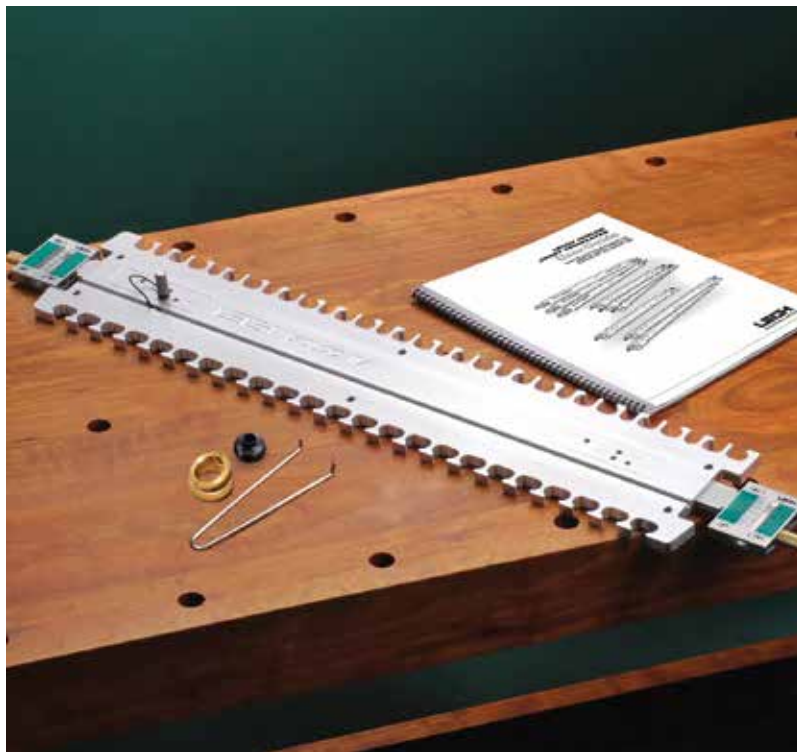
korpusz-összeállítások világában megjelentek az ún. összefűrő-összehúzó sablonok is. (Van is „apró” vita abból, hogy az „összeszerelő asztalos” munkának van-e köze

Állítható sablon

Fúrósablonok

Fecskefarkú kötés sablon

az asztalosszakmához.) A fából készült régi szerkezetek kötési általában lapolással vagy fecskefarkú fogazással készültek. Később megjelentek a fadübelek, lamellóelemek. Mindez felgyorsította az összeszerelést. Ma már ún. korpusz-összeszerelő klipszek is forgalomban vannak, amikkel stabil szerkezeteket lehet összeépíteni – a fogyasztó társadalom örömeire, a teremtett világ kárára. Ezekhez különböző fajtájú összeszerelő fúrósablonok kellenek.

SABLONOK SZERELVÉNYEKHEZ, MUNKAMŰVELETEKHEZ
 Sablonok ügyében a legnagyobb kínálat ma a pántok, vasalatok piacán jelentkezik. Anno egyszerűbb kovácsolt munkákkal, illetve furfangos zár- és vasalatszerkezetekkel elégtették ki a megrendelői igényeket – lásd a „lakatos” név jelentését. (Ma ezeket már csak drága restauratori munkákkal lehet fenntartani.) A technológiai korszerűsödés viszont túllépett ezen és a vasalatgyártók sokkal összetettebb,

funkciójában korszerűbb és kényelmesebb szerelvényeket gyártanak, amikhez azonban saját fejlesztésű szerelősablonok, speciális fúrósablonok is kellenek.

A legnagyobb csoportot a vasalatok kifúrásához, az alapanyag leszállásához használt sablonok családja jelenti. Ezek általában egy-egy márkához köthetőek, hiszen a gyártó cég ezzel is erősíti a termék speciális voltát és a mester kötődését. Mivel a piaci kínálat óriási, ezért csak érintőlegesen, néhány példán keresztül tudjuk megmutatni egy-egy feladat megoldását, „sablonozását”.

Fogantyúk, pántok sablonjai

A legegyszerűbb sablonok, amiket a vasalathoz adnak, az ún. papír alapú jelölő sablonok. Nagy csodát nem lehet várni ezektől: itt a pontosság a mester kezében van. A korpuszokon, fiókokon többnyire előfúrásokra van szükség, amit ha nem CNC-géppel készítenek elő, akkor szintén sablonokat érdemes használni. Továbbá a bútoraajtókon alkalmazott kivetőpántok széles kínálata szintén sok fajta sablont igényel. Aztán ott vannak a fűrészelési munkákhoz használatos jelölő sablonok. Minden bizonyosan nagy segítséget jelent a helyszíni szereléseknél, mert vannak olyan bonyolult síkok és tagolt felületek,

amiknek a külön-külön kimérése sokkal több időt venne igénybe.

Sablonok fecskefarkú kötéshez, lamellókhöz, tiplikhez

A legkorábbi és talán legtöbbet használt rögzítő szerkezetünk a fecskefarkú csapolás. Korszakok és mesterek azonosíthatók be általa. A mai műhelyekben azonban már a gépi maráshoz használt sablonok széles kínálata áll rendelkezésre. Igaz, hogy a bútortpiacon csak a drágább árfekvésű, tömörfa-szerkezeteknél találkozik vele csak a vásárló, hiszen az elkészítése során sok élőmunkát kell ráfordítani. (Az egy másik kérdés, hogy a hazai asztalosképzésnek alapvető feladata lenne annak a képességnek a megtanítása is, hogy egy ilyen kötést kézzel is el tudjon készíteni a tanuló. Az ügyes kézmozdulatok begyakorlása, az arányok szem előtt tartása és az éles szerszámok helyes használata elengedhetetlen feltétel a jó szakemberré váláshoz.) S bár a korpuszok összeállítása során elég korán elhagyták a fogazásos összeépítést, s helyette

Fűrősablon központ

megjelent a köldökcsapok, lamellók alkalmazása, a sablonok használata a mai napig sok időt, energiát tud megtakarítani.

Bonyolult sablonok, vasalat appok

A legtöbb vasalatgyártó a speciális tudású vasalataihoz előfúró központokat is készít. Ezek az egyedi és a nagyobb szériás munkáknál egyaránt hasznosan alkalmazhatóak.

Sőt, ma már ott tartunk, hogy a gyártók mobilalkalmazásokat, ún. appokat is kifejlesztettek annak érdekében, hogy a szerelvények megfelelő pozicionálását az okostelefon, táblagép kamerájának a segítségével is nyomon lehessen követni. Ezekkel sincs semmi gond, ha jól működő, hasznos alkalmazásokról van szó, hiszen ebben az esetben egyféle online segédnek lehet tekinteni őket. A cél változatlan: pontos munkavégzés, optimális szerelési idő mellett.

SABLONOK MEGMUNKÁLÓ SZERSZÁMOKHOZ

A szerszámok és a gépek pontos beállításához precíz és milliméter

pontos sablonokra van szükség. Ha csak a gyalugépeknél a leggyakrabban előforduló beállítási hibát említjük meg, akkor szinte mindenkinek eszébe jut az, hogy miért ferde vagy ívekkel teli a gyalult felület. Pedig a legegyszerűbb gépeknél a pontosra kimunkált lécekkel is el lehetett végezni a beállításokat. Lapkás késeknél viszont ehhez műszereket is kell alkalmazni. Feltehetjük a kérdést: az egyre inkább megfizethetővé váló CNC-technológia ezen sablonokat kiszorítja-e a technológiai folyamatokból? Valószínűleg nem, hisz minden bizonnyal akkor is szükség lesz olyan ügyes kezű szakemberekre és olyan egyszerű mérősablonokra, akik/amik a faipari munkavégzés lényegét nem engedik elfeledtetni a szakmából. Bár az is lehet, hogy ez majdan egy külön szakma lesz. ■

Képek forrása:

pexels.com

<https://truepositiontools.com/>

[https://www.hardware-](https://www.hardware-centre.co.za/)

[centre.co.za/](https://www.hardware-centre.co.za/)

[yaser.vtngcf.org](https://www.hardware-centre.co.za/)

[blum.com](https://www.hardware-centre.co.za/)

Gyalukésbeállító